

STORTINGET

Innst. 611 L

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra næringskomiteen

Prop. 124 L (2020–2021)

Innstilling fra næringskomiteen om Endringer i mineralloven (kvalifikasjonskrav, rekkefølgekrav, overdragelse av driftskonsesjon m.m.)

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Proposisjonens hovedinnhold

Regjeringen Brundtland III oppnevnte 15. september 1993 et utvalg som skulle utarbeide et forslag til en samlet minerallov. Frem til da regulerte fem ulike lover det området som i dag dekkes av mineralloven. NOU 1996:11 Forslag til minerallov ble avgitt til Nærings- og energidepartementet 15. august 1996. Det ble deretter utarbeidet Ot.prp. nr. 35 (1998–99) Om lov om erverv av og drift på mineralressurser (mineralloven) som ble oversendt Stortinget, men deretter trukket tilbake. Ny Ot.prp. nr. 43 (2008–2009) ble oversendt Stortinget 20. mars 2009. Mineralloven ble vedtatt samme år, og trådte i kraft 1. januar 2010. Mineralloven regulerer forvaltning, utvinning, og drift av mineralressurser.

Dagens minerallov har vært i kraft i om lag ti år. I løpet av disse årene har både Nærings- og fiskeridepartementet og Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) gjort seg erfaringer. Det har også kommet tilbakemeldinger fra næringen, arbeidslivsorganisasjoner mfl. om forbedringspunkter i loven.

Nærings- og fiskeridepartementet nedsatte 18. juni 2018 et utvalg for evaluering av mineralloven. Av mandatet fremgikk det at utvalget også skulle vurdere mer grunnleggende samfunnsøkonomiske tema, og de ble

bedt om å belyse visse spørsmål knyttet til mineralloven og ivaretagelse av samiske rettigheter. Evalueringsutvalget leverte sin innstilling 18. desember 2018. Evalueringen av mineralloven viste at det er behov for å vurdere flere deler av loven. Evalueringsutvalget pekte blant annet på et behov for å vurdere lovens regulering av leting, undersøkelser og utvinning, og at man bør vurdere mineralutvinning for å sikre at mineralloven oppfyller Norges folkerettslige forpliktelser. Nærings- og fiskeridepartementet la utvalgets innstilling ut til offentlig ettersyn på nettsidene og mottok i alt 12 høringsinnspill.

Evalueringsutvalget foreslo noen endringer som krever ytterligere utredning, mens andre er vurdert tilstrekkelig utredet til at de kan følges opp videre. Se nærmere om departementets oppfølging i punkt 2.2.

Målet med endringene som foreslås i denne proposisjonen er forbedringer og forenklinger for næringen, DMF og andre offentlige instanser som forholder seg til dette regelverket. Dette kan igjen gi redusert saksbehandlingstid. Det er også et mål å øke forutsigbarheten for næringen. Forslagene i høringsnotatet følger opp innspillene fra Evalueringsutvalget, i tillegg til innspill fra DMF og fra bransjen. De viktigste endringene er:

- Krav til nødvendige kvalifikasjoner for all mineralvirksomhet. Departementet foreslår en tilsvarende bestemmelse som i havbunnsmineralloven og petroleumsloven noe som bidrar til forsvarlig drift og begrenser adgangen til ikke-profesjonelle aktører i mineralnæringen. Dette kan fremme økt profesjonalitet og tillit til næringen.
- Adgang til overdragelse av konsesjon. Departementet foreslår at det innenfor visse rammer kan gis adgang til å overdra driftskonsesjoner. Dette vil være en forenkling for næringslivet og bidra til ras-

kere saksbehandling hos DMF uten at kvaliteten på vedtakene reduseres.

- Utvidelse av undersøkelsesrett. Departementet foreslår en utvidet mulighet til å forlenge undersøkelsesretten. Dette kan i enkelte tilfeller gi økt kunnskapsgrunnlag om mineralforekomster og derigjennom legge til rette for økt verdiskaping og næringsutvikling.
- Utvidet frist for varsling av undersøkelser. Departementet foreslår at tiltakshavers varslingsfrist utvides til to måneder før arbeider igangsettes. Dette vil gi berørte parter mer tid til å ivareta sine interesser, og tiltakshaver får tid til å gjøre eventuelle justeringer. Dette vurderes å være et konfliktdependende tiltak.
- Innføring av krav om avklaring etter plan- og bygningsloven før søknad om driftskonsesjon tas til behandling. Departementet foreslår å innføre et rekkefølgekrav i bestemmelsen om driftskonsesjon. Forslaget skal bidra til å forhindre uklarheter knyttet til arealavklaring når konsesjonen er innvilget.

Øvrige endringer er i all hovedsak forenklinger og språklige presiseringer.

Høringen

Høringsnotat med forslag til endringer i mineralloven ble sendt på offentlig høring 23. juni 2020.

1.2 Nærmere om prosessen for oppfølging av Evalueringsutvalgets rapport

Nærings- og fiskeridepartementet har lagt opp til en todelt oppfølging av Evalueringsutvalgets rapport.

Et overordnet formål med arbeidet er å vurdere og foreslå endringer i mineralloven slik at loven bidrar best mulig til oppfyllelse av Nærings- og fiskeridepartementets overordnede mål om å legge til rette for størst mulig samlet verdiskaping innenfor bærekraftige rammer.

De større og mer prinsipielle endringsforslagene til Evalueringsutvalget utredes videre av et utvalg, som Kongen i statsråd nedsatte 23. juni 2020. Dette inkluderer spørsmål knyttet til samiske interesser. Årsaken er at dette er kompliserte og sammensatte spørsmål som vil trenge en grundig utredning herunder vurderinger knyttet til folkeretten. Disse problemstillingene er også underlagt konsultasjonplikten. Sametinget er orientert om prosessen for oppfølging av Evalueringsutvalgets rapport, og har bistått tett i utformingen av mandatet for utvalgsarbeidet. Utvalget skal etter planen levere sin innstilling i form av en Norsk offentlig utredning (NOU) innen 1. desember 2021.

Flere høringsinstanser har stilt spørsmål ved den todelte oppfølgingen. Flere skriver at departementet bør avvente endringer til NOU-arbeidet er ferdig, og håndtere dette i én samlet prosess.

Begrunnelsen for den todelte prosessen er at lovendringer som følge av utvalgsarbeidet ligger et godt stykke frem i tid. De forslagene som drøftes i punkt 3 og følgende er endringer som departementet har vurdert som tilstrekkelig utredet, og som departementet mener at kan forenkle for næringen og for DMF, selv om de ikke tar tak i de større prinsipielle spørsmålene.

1.3 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslagene er i hovedsak språklige og lovtekniske justeringer og presisering av gjeldende rett, noe som ikke vil ha nevneverdige økonomiske eller administrative konsekvenser for næringslivet eller for offentlige myndigheter. Enkelte av endringsforslagene kan likevel innebære slike konsekvenser for næringen og for DMF.

Forslaget om å innføre et generelt kvalifikasjonskrav vil innebære at bedriftene må redegjøre grundigere for relevant kompetanse, og DMF må vurdere denne dokumentasjonen.

Det forventes ikke vesentlig økt ressursbruk i DMF.

Forslaget om å åpne for overdragelse av driftskonsesjoner vil bety besparelser for bedriftene gjennom mindre ressursbruk og kortere saksbehandlingstid. Det vil også medføre vesentlig mindre omfattende saksbehandling for DMF. DMF må ta stilling til om vilkårene for overdragelse er til stede, men dette vil være mindre omfattende vurderinger enn dagens behandling.

Et rekkefølgekrav medfører at aktørene i bransjen må ha tillatelser etter plan- og bygningsloven, eventuelt reguleringsplan i orden før de kan søke om driftskonsesjon. Dette medfører at for prosjekter der det ikke foreligger godkjent plan, vil det måtte gjennomføres en planprosess før søknaden om driftskonsesjon kan vedtas.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsunn Lyngedal, Cecilie Myrseth, Nils Kristen Sandtrøen og Terje Aasland, fra Høyre, Margunn Ebbesen, Guro Angell Gimse, Kårstein Eidem Løvaas og Tom-Christer Nilsen, fra Fremskrittspartiet, Sivert Bjørnstad og Bengt Rune Strifeldt, fra Senterpartiet, Geir Adelsten Iversen og lederen Geir Pollestad, fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag Fylkesnes, fra Venstre, André N. Skjelstad, og fra Kristelig Folkeparti, Steinar Reiten, viser til Prop. 124 L (2020–2021) Endringer i mineralloven (kvalifikasjonskrav, rekkefølgekrav, overdragelse av driftskonsesjon m.m) og de høringsinnspill som har kommet inn fra næringen.

Komiteen viser til at dagens minerallov har vært i kraft i om lag ti år. I løpet av disse årene har både Næ-

rings- og fiskeridepartementet og Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) gjort seg erfaringer. Det har også kommet tilbakemeldinger fra næringen, arbeidslivsorganisasjoner mfl. om forbedringspunkter i loven.

Komiteen viser til at målet med endringene som foreslås i proposisjonen, er forbedringer og forenklinger for næringen, DMF og andre offentlige instanser som forholder seg til dette regelverket. Dette kan igjen gi redusert saksbehandlingstid. Det er også et mål å øke forutsigbarheten for næringen.

Komiteen peker på at evalueringen av mineralloven i 2018 viste behov for å vurdere flere deler av loven. Forslagene i høringsnotatet følger opp innspillene fra Evalueringsutvalget, i tillegg til innspill fra DMF og fra bransjen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet vil legge til rette for økt utvinning av mineraler, redusere usikkerheten for ny virksomhet og sikre god miljøforvaltning. Staten kan bidra til å ivareta disse hensynene på flere måter. Mange prosjekter som vil få fremtidig lønnsomhet, mangler kapital i en tidligfase på grunn av lange ledetider og høy risiko. Her kan staten spille en rolle ved å tilføre startkapital. Dette bør være særlig aktuelt der kapitalen kan bidra til å pilotere lav- og nullutslippsteknologi, og sikre god miljøforvaltning i prosjektet.

Disse medlemmer vil øke kartleggingen av mineralressurser og viser til at Norge har gjort dette i mindre grad enn landene rundt oss. Sverige og Finland har 100 pst. dekning av geofysikkdata. Til sammenligning har Norge kun 61 pst. dekning. Uten større kunnskap begrenses ny industriutvikling og nye arbeidsplasser. En kartlegging av mineralforekomster vil gi kunnskap om omfanget av en ressurs slik at det legges til rette for raske behandling av søknader om tillatelse og mulig tilrettelegging av hensynssoner i arealplaner.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen foreslå tiltak for å øke tempoet i kartleggingen av mineralressurser i Norge.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti peker på at statens rolle i å tilføre startkapital for mineralprosjekter og behovet for økt kartlegging har liten sammenheng med de konkrete forslagene i lovproposisjonen.

Disse medlemmer viser til at regjeringen har bevilget midler til NGU for å for å øke tempoet i kartleggingen av mineralressurser.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at det er nedsatt et offentlig utvalg som etter planen skal levere sin inn-

stilling i form av en Norsk offentlig utredning (NoU) innen 1. desember 2021. Mange viktige spørsmål for mineralnæringen vil finne sin løsning der, men disse medlemmer støtter allikevel at det gjøres mindre endringer i mineralloven nå. Kunnskap om tidligere lovprosesser kan tilsi at oppfølging av NOUen som er ventet, kan ta opptil flere år.

Disse medlemmer viser til at Justis- og beredskapsdepartementet mener forslaget til § 5 nytt andre ledd er unødvendig. Bakgrunnen for dette er at bestemmelsen ikke har et innhold som gir noen avklaring av betydningen av privatrettslige forhold for søknadsvurderingen. Disse medlemmer støtter dette synet, og viser til at det generelt kan være uheldig å ta inn bestemmelser i lovverket som ikke har en reell funksjon, og vil derfor stemme mot denne endringen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti understreker at mineralloven er en bransjelov som i stor grad også benyttes og skal forstås av ikke-jurister. Dette gjør veiledning til en viktig funksjon ved denne loven.

Disse medlemmer viser til høringen der flere var positive til at bestemmelsen tydeliggjøres – selv om den ikke har en reell funksjon i avklaringen av privatrettslige forhold. Dette er bakgrunnen for at det er foreslått justeringer.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til forslaget om at avklaring etter plan- og bygningsloven må foreligge før behandlingen av utvinningstillatelse igangsettes. Disse medlemmer mener det er viktig å korte ned konsesjonsbehandlingen, og viser til at parallelle og samordnede prosesser er avgjørende dersom vi skal nå målet om mer effektiv saksbehandling. Forslag til § 43 første ledd nytt sjettest punktum risikerer imidlertid å ytterligere forsinke saksbehandlingen, ved at søknader om driftskonsesjon ikke tas opp til behandling før vedtak etter plan- og bygningsloven er avklart. Disse medlemmer støtter forslaget, men mener det må være et mål å koordinere behandlingen etter plan- og bygningsloven, forurensingsloven og mineralloven slik at ledetiden til prosjektavklaring kortes ned. Mange bedrifter opplever disse lovene som til dels overlappende ved at samme tema må vurderes på nytt etter krav fra ulike instanser. I dag kan det ta opptil 10–15 år fra første søknad til siste søknad er avgjort av forvaltningsmyndighetene. Disse medlemmer mener det er viktig å redusere prosessene for oppstart og utvikling av bedrifter innen mineralnæringen, og mener dette kan løses ved et møte mellom alle involverte myndigheter sammen med tiltakshaver før arealavklaring og konsesjonsprosesser. Det er også viktig at lokalsamfunnet og andre næringsinteresser/reindrift tidlig orienteres om

prosjektet. Disse medlemmer ber derfor regjeringen utarbeide en statlig veileder som konkretiserer trinnene i en tillatelsesprosess og legger til rette for parallelle undersøkelser og prosesser hos relevante myndigheter. Disse medlemmer mener det også må vurderes om det skal legges til rette for en koordinerende myndighet for større mineralutvinning.

Disse medlemmer er enige i at saksbehandling knyttet til driftskonsesjon ikke må vente til vedtak etter plan- og bygningsloven er endelig fattet. Dette vil føre til unødig lang saksbehandlingstid. Disse medlemmer forstår imidlertid forslaget til ny § 43 andre ledd sjettem punktum dit hen at det med begrepet «tas opp til behandling» vises til at det ikke skal fattes vedtak om driftskonsesjon før vedtak etter plan- og bygningsloven er fattet. Det legges til grunn at dette ikke er til hinder for at nødvendige undersøkelser og forberedende saksbehandling, herunder også utsending av eventuelle varsel om vedtak, gjennomføres i forkant av vedtak etter plan- og bygningsloven.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti mener det ikke er noe som hindrer NOU-utvalget i å vurdere dette innenfor gjeldende mandat, og peker på at Nærings- og fiskeridepartementet har foreslått et rekkefølgekrav.

Disse medlemmer peker på at det er viktig å behandle proposisjonen nå og la utvalget og departementet se videre på rekkefølgekrav.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en veileder for tiltakshavere som klargjør prosessen fram mot utvinning av mineraler.»

«Stortinget ber regjeringen vurdere å utpeke en koordinerende myndighet for arbeid med nødvendige tillatelser for konsesjonsprosjekter i mineralnæringen.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti delerengasjementet for god veiledning og peker på at fordi dette er en lovproposisjon, er temaet veileder litt på siden, behandlingsmessig.

Disse medlemmer viser imidlertid til at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i samarbeid med Direktoratet for mineralforvaltning har et pågående arbeid med å oppdatere sin veileder etter plan- og bygningsloven og at dette også berører mineralprosjekter. Veiledere er også noe Direktoratet for mineralforvaltning utarbeider og oppdaterer jevnlig, avhengig av hvilke behov de ser.

Disse medlemmer er også kjent med dette ønsket og ser at det kan være hensiktsmessig.

Disse medlemmer vurderer det slik at en eventuell utpeking av en koordinerende myndighet ikke trenger være forankret i lov og behandles i lovproposisjonen, men er positive til initiativet.

Disse medlemmer viser til at med bakgrunn i ønsket har Direktoratet for mineralforvaltning sammen med Miljødirektoratet invitert til et innspillsmøte om bedre koordinering i søknadsprosessen for mineralindustrien og at det arbeides med å bedre disse prosessene.

Komiteen viser til at mineralnæringen kan bli Norges neste vekstnæring, fordi mineraler har en svært viktig plass i det grønne skiftet. Komiteen mener at næringen trenger langsiktige og forutsigbare vilkår. I dag står næringen overfor en rekke utfordringer som er en brems for videre satsing, for eksempel en lang og omstendelig søknadsprosess for å få tildelt konsesjoner. Komiteen merker seg at målet med endringene som foreslås i denne proposisjonen, er «forbedringer og forenklinger for næringen, DMF og andre offentlige instanser som forholder seg til dette regelverket. Dette kan igjen gi redusert saksbehandlingstid. Det er også et mål å øke forutsigbarheten for næringen».

Imidlertid merker komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti seg at aktører i mineralnæringen har uttrykt bekymring knyttet til forslaget om innføring av et rekkefølgekrav, som innebærer at før søknaden om driftskonsesjon tas opp til behandling, skal driftsområdet være avklart for råstoffutvinning i vedtak etter plan- og bygningsloven. Flere høringsinstanser som representerer næringen, mener at et slikt rekkefølgekrav vil forsinke oppstart av nye mineraluttak, snarere enn å redusere saksbehandlingstiden – slik departementet mener.

Disse medlemmer viser til at departementet har satt ned et offentlig utvalg (minerallovutvalget) som arbeider med å utrede rammebetingelser for næringen. Utvalget skal etter planen levere sin innstilling innen 1. desember 2021. Disse medlemmer mener at det vil være en fordel at rammebetingelsene for næringen bør vurderes så helhetlig som mulig, og at det vil være naturlig at det sittende utvalget tar med en vurdering av rekkefølgekravet i sitt arbeid. Disse medlemmer mener det ikke er noe som tilsier at det haster å innføre et rekkefølgekrav før utvalget har kommet med sine anbefalinger, og at innføring av dette før utvalget har kommet med sine forslag, fører til økt usikkerhet for næringen.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen oversende forslaget om innføring av rekkefølgekrav til minerallovutvalget for en helhetlig vurdering.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, merker seg innspillet fra Norsk Industri om EUs arbeid for å sikre tilgang på kritiske mineraler og metaller, som er svært viktig for fremtidig europeisk konkurransekraft og teknologisk utvikling. EU er nesten helt avhengig av import av en rekke kritiske råvarer. Flertallet mener at regjeringen bør utarbeide en norsk mineralstrategi med bakgrunn i dette.

Flertallet fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en norsk mineralstrategi, der den norske mineralnæringen ses i sammenheng med EUs arbeid med å sikre tilgang på kritiske mineraler og metaller.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet støtter de øvrige forslagene i fremlagte proposisjon.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti peker på at en strategi er et eget politisk dokument, og at forslaget dermed ikke har sammenheng med lovforslagene i proposisjonen.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen satte ned et norsk offentlig utvalg som skal legge frem forslag til endringer i mineralloven, og er forventet å legge frem arbeidet sitt i desember 2021. Dette medlem mener man må vente på resultatet av det arbeidet før endringer gjøres i mineralloven.

På bakgrunn av dette fremmer dette medlem følgende forslag:

«Prop. 124 L (2020–2021) sendes tilbake til regjeringen.»

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen foreslå tiltak for å øke tempoet i kartleggingen av mineralressurser i Norge.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen utarbeide en veileder for tiltakshavere som klargjør prosessen fram mot utvinning av mineraler.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen vurdere å utpeke en koordinerende myndighet for arbeid med nødvendige tillatelser for konsesjonsprosjekter i mineralnæringen.

Forslag fra Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen oversende forslaget om innføring av rekkefølgekrav til minerallovutvalget for en helhetlig vurdering.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 5

Prop. 124 L (2020–2021) sendes tilbake til regjeringen.

4. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding A fremmes av medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, unntatt § 43 andre ledd andre punktum, som fremmes av medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti. Komiteens tilråding B fremmes av medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

A.

V e d t a k t i l l o v

om endringer i mineralloven (kvalifikasjonskrav, rekkefølgekrav, overdragelse av driftskonsesjon m.m.)

I

I lov 19. juni 2009 nr. 101 om erverv og utvinning av mineralressurser gjøres følgende endringer:

§ 4 nytt tredje ledd skal lyde:

Med Finnmark menes i denne loven det området som frem til sammenslåingen med Troms utgjorde Finnmark fylke.

§ 5 nytt andre ledd skal lyde:

Tillatelser etter denne loven griper ikke inn i privatrettslige forhold mellom en tiltakshaver og andre, med mindre noe annet følger av loven. Tillatelse etter denne loven innebærer ingen avgjørelse av privatrettslige forhold.

Ny § 6 a skal lyde:

§ 6 a *Kvalifikasjoner for å drive mineralvirksomhet*

Rettighetshaveren og andre som deltar i mineralvirksomhet, skal ha nødvendige kvalifikasjoner for å utføre arbeidet på en forsvarlig måte.

Departementet kan gi forskrift om innholdet i kvalifikasjonskravet.

§ 13 andre og tredje ledd skal lyde:

Tillatelse kan bare tildeles foretak som er registrert i Foretaksregisteret.

Søknaden kan avslås dersom søkeren tidligere har begått grov eller gjentatt overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven.

Nåværende § 13 andre ledd blir nytt fjerde ledd. Nåværende § 13 tredje ledd blir nytt femte ledd. Nåværende § 13 fjerde ledd blir nytt sjette ledd.

§ 18 første ledd skal lyde:

Undersøker skal skriftlig varsle Direktoratet for mineralforvaltning, grunneieren og brukeren av grunnen om undersøkelsene minst *to måneder* før arbeidene igangsettes. *Varslingsfristen kan frafalles der det foreligger et skriftlig samtykke fra Direktoratet for mineralforvaltning, grunneier og brukeren av grunnen og eventuelle andre berørte parter.* Direktoratet for mineralforvaltning skal varsle kommunen, fylkeskommunen og statsforvalteren.

§ 18 nytt fjerde ledd skal lyde:

Den som har utvinningsrett til statens mineraler, skal varsle om undersøkelsesarbeider i utvinningsområdet i tråd med første til tredje ledd.

Nåværende § 18 fjerde ledd blir nytt femte ledd.

§ 23 første ledd skal lyde:

Direktoratet for mineralforvaltning kan forlenge fristen etter § 22 første ledd første punktum med inntil tre år, dersom søkeren sannsynliggjør at

- undersøkelsene ikke kan bli fullført innen fristen på grunn av ekstraordinære forhold som ikke skyldes søkeren, *eller*
- en forlengelse vil gi nødvendig kunnskap om ressursen for å kunne vurdere om det er grunnlag for å søke utvinningsrett.*

§ 43 første ledd første punktum skal lyde:

Samlet uttak av mineralforekomster på mer enn 10 000 m³ *urørt (in situ)* masse krever driftskonsesjon fra Direktoratet for mineralforvaltning.

§ 43 andre ledd andre punktum skal lyde:

Ved vurdering av om driftskonsesjon skal gis, skal det legges vekt på om *søkeren er kvalifisert* til å utvinne forekomsten.

§ 43 andre ledd nytt sjette punktum skal lyde:

Før søknaden om driftskonsesjon tas opp til behandling, skal driftsområdet være avklart i vedtak etter plan- og bygningsloven.

§ 45 andre ledd skal lyde:

Driftskonsesjon faller også bort dersom

- utvinningsretten slettes
- avtalen om rett til å utnytte forekomsten av grunneiers mineraler opphører
- skjønn ikke er krevd innen ett år etter at ekspropriasjonstillatelse er gitt etter § 37 andre ledd bokstav a
- det er fattet vedtak om overdragelse av driftskonsesjonen, og driften ikke er igangsatt innen ett år fra endelig vedtak om overdragelse.*

Ny § 45 a skal lyde:

§ 45 a *Overdragelse av driftskonsesjon*

Direktoratet for mineralforvaltning kan etter søknad godkjenne en avtale om overdragelse av driftskonsesjon dersom følgende vilkår er oppfylt:

- overdrageren av driftskonsesjonen har, i henhold til årlig driftsrapportering etter § 46, foretatt uttak i konsesjonsområdet det siste året før søknaden om overdragelse mottas.
- overtageren oppfyller kravene til driftskonsesjon i § 43.
- overdrageren har ikke uoppfylte pålegg fra Direktoratet for mineralforvaltning vedtatt i medhold av kapittel 12 i denne loven.
- overtageren kan dokumentere utvinningsrett til forekomsten senest på det tidspunktet overdragelsen av driftskonsesjonen godkjennes.

Avtalen om overdragelse av driftskonsesjonen og avtalen om utvinningsrett skal være vedlagt søknaden.

Ved overdragelse av driftskonsesjon trer overtageren inn i alle overdragerens rettigheter og plikter etter denne loven og vedtaket om driftskonsesjon. Dette gjelder også for tidligere arbeider som er utført eller manglende utført av overdrageren. Privatrettslige avtaler mellom overdrageren og overtageren innskrenker ikke overtagerens plikter etter denne loven eller vedtak gitt i medhold av loven.

Departementet kan gi forskrift om innholdet i søknader om overdragelse av driftskonsesjon.

§ 50 nytt andre ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om det nærmere innholdet i opprydningsplikten.

§ 61 skal lyde:

§ 61 *Internkontroll*

Virksomheten skal sørge for at relevante bestemmelser gitt i eller i medhold av mineralloven etterleves.

Virksomheten har plikt til å etablere og gjennomføre systematiske kontrolltiltak.

Departementet kan gi forskrift om internkontroll.

§ 66 skal lyde:

§ 66 Tvangsmulkt

Når det foreligger forhold i strid med bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov, kan Direktoratet for mineralforvaltning fastsette tvangsmulkt for å få gjennomført gitte pålegg innen en særskilt angitt frist.

Tvangsmulkten kan fastsettes samtidig med et pålegg om retting og løper fra fristoverskridelsen for retting. Der tvangsmulkten ikke fastsettes samtidig med pålegget, skal det gis et eget forhåndsvarsel om tvangsmulkt.

Tvangsmulkten ilegges den ansvarlige for overtredelsen, tilfaller statskassen og løper inntil det ulovlige forholdet er rettet. Det kan fastsettes at tvangsmulkten løper inntil den ansvarlige har dokumentert at pålegget er oppfylt.

Tvangsmulktens størrelse fastsettes blant annet under hensyn til hvor viktig det er at pålegget gjennomføres, og hvilke kostnader det antas å medføre.

Vedtak om tvangsmulkt er tvangsgrunnlag for utlegg.

Departementet kan gi forskrift om tvangsmulkt, blant annet om tvangsmulktens størrelse og varighet,

fastsettelse av tvangsmulkt og inndrivelse og ettergivelse av påløpt tvangsmulkt.

§ 67 nytt tredje ledd skal lyde:

Den ansvarlige skal varsles særskilt før overtredelsesgebyr vedtas, og gis anledning til å uttale seg innen en frist som ikke skal være kortere enn tre uker. Oppfyllesfristen er fire uker fra vedtaket ble truffet.

Nåværende § 67 tredje ledd blir fjerde ledd.

§ 67 femte ledd skal lyde:

Departementet kan *gi forskrift om overtredelsesgebyr, blant annet om størrelsen* på overtredelsesgebyret, om *renter og tilleggsgebyr* dersom overtredelsesgebyret ikke blir betalt ved forfall, *og om inndrivelse og ettergivelse av ilagt overtredelsesgebyr.*

II

Loven gjelder fra den tiden Kongen bestemmer.

B.

Stortinget ber regjeringen utarbeide en norsk mineralstrategi, der den norske mineralnæringen ses i sammenheng med EUs arbeid med å sikre tilgang på kritiske mineraler og metaller.

Oslo, i næringskomiteen, den 27. mai 2021

Geir Pollestad

leder

André N. Skjelstad

ordfører

